

W y s t a w a

"MARIA SKŁODOWSKA-CURIE W SETNĄ ROCZNICĘ URODZIN"

W br. przypadła setna rocznica urodzin Marii Skłodowskiej-Curie. Jakkolwiek obchody tej rocznicy przyjęły charakter międzynarodowy, to jednak najbardziej uroczysty przebieg miały w Polsce i we Francji. W bogatym programie imprez naukowych i popularnonaukowych naszego kraju, poważny udział przypadł szkolnictwu. Jako miejsce centralnych uroczystości szkolnictwa przewidziano Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Zdecydował o tym fakt, że pierwszy w Polsce Ludowej Uniwersytet nosi imię wielkiej uozonej; poza tym Lublin wszedł do biografii M. Skłodowskiej dzięki powiązaniom rodzinnym i kilkakrotnym jej pobycie w tym mieście w okresie młodości. W programie obchodów Uniwersytet nasz przewidział m.in. wystawę ilustrującą życie i działalność naukową Marii Skłodowskiej-Curie. Przygotowanie jej powierzono Bibliotece Głównej UMCS wspólnie z Lubelskim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Fizycznego. Nad przebiegiem prac czuwał Lubelski Komitet Organizacyjny obchodów setnej rocznicy urodzin Marii Skłodowskiej-Curie, którego przewodniczącym był prorektor UMCS prof. dr Włodzimierz Żuk. Członkowie wchodzący w skład Komitetu to: mgr Tadeusz Smożka - dyrektor Biblioteki UMCS, dr Bogdan Adamczyk - adiunkt Katedry Fizyki Doświadczalnej UMCS, dr Tomasz Goworek - adiunkt Katedry Fizyki Doświadczalnej UMCS, mgr Marek Zdrojewski - pełnomocnik Senatu UMCS d/s Biblioteki oraz mgr Maria Wilczyńska - - pracownik Biblioteki UMCS, która jednocześnie została mianowana komisarzem wystawy. Prace przygotowawcze trwały około 2 lat. Zebraniem materiału zajął się Oddział Informacji Naukowej Biblioteki Głównej. Wykorzystano dostępne bibliografie i katalogi drukowane, katalogi biblioteczne (wszystkich większych bibliotek w Polsce), materiał prasowy z czasopism krajowych (dawnych i współczesnych), częściowo też z zagranicznych. W celu uzupełnienia i ewentualnej wymiany materiałów wystawowych nawiązano kontakt z wieloma instytucjami w kraju i za granicą jak: Muzeum Techniki NOT - Warszawa, Muzeum Narodowe - Warszawa, Archiwum PAN - Warszawa, Bibliothèque Nationale - Paris, Bibliothèque de L'Université de Paris à la Sorbonne, Stacja Naukowa PAN w Paryżu, Městské Muzeum w Jáchymově- CSSR i in. Poszukiwania ułatwiły w pewnym stopniu komunikaty zamieszczone przez Bibliotekę w prasie i ogólnopolskim programie Polskiego Radia. Nawiązano wówczas kontakty z

prywatnymi osobami i znanymi zbieraczami, posiadającymi w swoich zbiorach cenne materiały. Z bibliotek krajowych i zagranicznych sprowadzono drogą wypożyczenia międzybibliotecznego około 70 pozycji. W oparciu o zebraną literaturę sporządzono kartotekę przedmiotową i podmiotową dotyczącą Marii Skłodowskiej-Curie, liczącą około 500 pozycji. Zbiory biblioteczne prac M. Skłodowskiej uzupełniono mikrofilmami, sporządzonymi przez Pracownię Fototechniczną Biblioteki z dzieł wypożyczonych. Na podstawie zgromadzonych pod kątem wystawy materiałów zakatwiono pozytywnie 14 kwerend, ściśle związanych z osobą Marii Skłodowskiej-Curie. Spośród krajowych, większość pochodziła ze szkół przygotowujących się do uroczystego obchodu setnej rocznicy jej urodzin. Poza tym zwróciło się do nas kilka instytucji i osób z zagranicy. M.in. BBC - poszukujące materiałów do realizacji projektowanego filmu o wielkiej uczonej, osoba prywatna ze Szwajcarii, przygotowująca audycję telewizyjną, studentka z Argentyny - również do programu telewizyjnego oraz Komitet Polonijny z Bayonne (Stany Zjednoczone). We wszystkich wypadkach Biblioteka wysyłała odpowiednio dobrany zestaw bibliograficzny oraz serwis fotograficzny. W sumie wysłano ponad 300 fotokopii, sporządzonych przez Pracownię Fototechniczną Biblioteki. Scenariusz wystawy przygotował dr Tomasz Goworek, oprawę plastyczną zaprojektował i wykonał Jerzy Durakiewicz z Pracowni Sztuk Plastycznych w Lublinie, reprodukcje zdjęć i artystyczne powiększenia sporządził Stanisław Butrym, fotokopie tekstów - Pracownia Biblioteki. Projekt plakatu i katalogu wykonał Michał Ziółkowski, katalog opracował dr Stefan Wojciechowski, a jego graficzną oprawę - Władysław Jakubowski. Materiał wystawowy rozmieszczono na 63 planszach, w 4 gablotach oraz na 2 wolno stojących elementach. Problematykę ekspozycji ujęto w 30 tematów, które uwzględniały rys biograficzny uczonej, jej powiązania z lubelszczyzną, pracę naukową i osiągnięcia, zastosowanie odkryć Skłodowskiej do współczesnej fizyki i innych nauk. Wykazano w ogólnym zarysie popularność uczonej w świecie. Wśród eksponatów umieszczonych na wystawie (ponad 200), zdecydowaną większość stanowiły fotografie i fotokopie (prac Skłodowskiej i o niej). Ponadto eksponowano kilkanaście listów, kilka medali wybitych zarówno w kraju, jak i za granicą na cześć wielkiej uczonej, książki, dioramę szopy - pracowni małżonków Curie oraz rzeźbę Ksawerego Dunikowskiego "Maria Skłodowska - Curie". z cyklu: Głowy wawelskie, wypożyczoną z Muzeum Narodowego w Warszawie. Wystawa została otwarta 12 września 1967 r. tj. w dniu rozpoczęcia XX Ogólnopolskiego Zjazdu Fizyków Polskich w Lublinie. Uroczystego otwarcia dokonał Przewodniczący Prezydium Wojewódzkiej Rady

Narodowej mgr Paweł Dąbek, przemówienie okolicznościowe wygłosił Przewodniczący Oddziału Lubelskiego PTF prof. dr Włodzimierz Żuk w obecności władz Uczelni z Rektorem UMCS prof. dr Grzegorzem Leopoldem Seidlerem, zaproszonych gości i uczestników zjazdu. Wystawa czynna była w Chatce Żaka do 7.XI. 1967 r., a następnie eksponowana w sąsiednich województwach: Rzeszów (8.XI.-20.XI.), Kielce (21.XI-29.XI.), Pionki (30.XI.-15.XII.) oraz Puławy (16.XII.-30.XII.). Zwiedziło ją ponad 20 tys. osób.

Akcja gromadzenia materiałów rozpoczęta przez Bibliotekę UMCS w związku z uroczystymi obchodami setnej rocznicy urodzin Marii Skłodowskiej-Curie jest prowadzona nadal. W wyniku tego kartoteka bibliograficzna znacznie się powiększyła o nowe publikacje oraz materiał dokumentalny, relacjonujący przebieg tych uroczystości w kraju i za granicą.

Maria Wilczyńska